

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0218/2011

1.6.2011

RAPORT

Euroopa linnade arengukava ja selle tulevik ühtekuuluvuspoliitikas
(2010/2158(INI))

Regionaalarengukomisjon

Raportöör: Oldřich Vlasák

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	13
TRANSPORDI- JA TURISMIKOMISJONI ARVAMUS.....	18
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	23

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa linnade arengukava ja selle tuleviku kohta ühtekuuluvuspoliitikas (2010/2158(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut ja eriti selle XVIII jaotist;
- võttes arvesse nõukogu 11. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta¹;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1080/2006 Euroopa Regionaalarengu Fondi kohta²;
- võttes arvesse nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta otsust (EÜ) nr 702/2006 ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegiliste suuniste kohta³;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta määrust (EÜ) nr 397/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1080/2006, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi seoses eluasemete energiatõhususe ja taastuvenergiaalaste investeeringute abikõlblikkusega⁴;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2010. aasta määrust (EL) nr 1233/2010, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 663/2009, millega luuakse abikava majanduse elavdamiseks ühenduse finantsabi andmisega energeetikaprojektidele⁵;
- võttes arvesse oma 21. veebruari 2008. aasta resolutsiooni territoriaalse tegevuskava ja Leipzigi harta järelmeetmete kohta – Euroopa ruumilise arengu ja territoriaalse ühtekuuluvuse tegevusprogramm⁶;
- võttes arvesse oma 21. oktoobri 2008. aasta resolutsiooni valitsemistavade ja partnerlussuhete kohta riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning regionaalpoliitika projektide lähtepunktide kohta⁷;
- võttes arvesse oma 24. märtsi 2009. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika linnadimensiooni kohta uuel programmiperioodil⁸;
- võttes arvesse oma 24. märtsi 2009. aasta resolutsiooni territoriaalset ühtekuuluvust käsitleva roheline raamatu ja ühtekuuluvuspoliitika tulevase reformi üle toimuva

¹ ELT L 210, 31.7.2006, lk 25.

² ELT L 210, 31.7.2006, lk 1–11.

³ ELT L 291, 21.10.2006, lk 11.

⁴ ELT L 126, 21.5.2009, lk 3.

⁵ ELT L 346, 30.12.2010, lk 5.

⁶ ELT C 184 E, 6.8.2009, lk 95.

⁷ ELT C 15 E, 21.1.2010, lk 10.

⁸ ELT C 117 E, 6.5.2010, lk 73.

mõttevahetuse hetkeseisu kohta¹;

- võttes arvesse oma 20. mai 2010. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika panuse kohta Lissaboni strateegia ja ELi 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisse² ;
- võttes arvesse oma 7. oktoobri 2010. aasta resolutsiooni ELi ühtekuuluvus- ja regionaalpoliitika kohta pärast 2013. aastat³ ;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi avaldatud ad hoc teatist pealkirjaga „Territoriaalse tegevuskava ja Leipzigi harta järelmeetmed: Euroopa ruumilise arengu ja territoriaalse ühtekuuluvuse tegevusprogrammi väljatöötamine”;
- võttes arvesse komisjoni 3. märtsi 2010. aasta teatist „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia” (KOM(2010) 2020);
- võttes arvesse 9. novembril 2010. aastal avaldatud komisjoni majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitlevat viiendat aruannet ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta;
- võttes arvesse komisjoni 9. novembri 2010. aasta teatist majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitleva viienda aruande järelduste kohta: ühtekuuluvuspoliitika tulevik (KOM(2010) 0642);
- võttes arvesse komisjoni 2010. aasta aprillikuu koondaruannet 2000.–2006. aasta Euroopa Regionaalarengu Fondi rahastatud ühtekuuluvusprogrammide järelduste kohta (eesmärgid 1 ja 2);
- võttes arvesse komisjoni 2010. aasta juunikuu aruannet 2000.–2006. aasta ühtekuuluvusprogrammide järelduste kohta: algatus URBAN;
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 26. mai 2010. aasta arvamust teemal „Vajadus rakendada terviklikku lähenemisviisi linnade taaselustamisel”⁴;
- võttes arvesse Regioonide Komitee 9.–10. juuni 2010. aasta arvamust teemal „Linnade taaselustamise tähtsus Euroopa tulevases linnaarengus”⁵,
- võttes arvesse ELi territoriaalset tegevuskava – konkurentsivõimelisema ja jätkusuutlikuma mitmekesisest piirkondadest koosneva Euroopa suunas (territoriaalne tegevuskava) ja Euroopa linnade säästvat arengut käsitlevat Leipzigi hartat (Leipzigi harta), mis mõlemad võeti vastu ruumilise planeerimise ja linnaarengu eest vastutavate ministrite mitteametlikul kohtumisel Leipzigris 24.–25. mail 2007;
- võttes arvesse Toledo deklaratsiooni, mis võeti vastu linnaarengu eest vastutavate ministrite mitteametlikul kohtumisel Toledos 22. juunil 2010;

¹ ELT C 117 E, 6.5.2010, lk 65.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0191.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0356.

⁴ ELT L 21, 21.1.2011, lk 1.

⁵ ELT C 267, 1.10.2010, lk 25.

- võttes arvesse linnaarengu eest vastutavate peadirektorite seisukohta komisjoni teatise kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ja Euroopa Investeeringuspangale: „Majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitleva viienda aruande järeldused: ühtekuuluvuspoliitika tulevik” (KOM(2010) 642/3);
 - võttes arvesse Barcelonas 22.–24. veebruaril 2010. aastal toimunud kohalike omavalitsuste Euroopa tippkohtumise järeldusi pealkirjaga „Kohalikud omavalitsused, uue Euroopa peategelased”;
 - võttes arvesse linnapeade pakti, mille algatas ja mida toetab Euroopa Komisjon;
 - võttes arvesse komisjoni tellimisel koostatud sõltumatut aruannet pealkirjaga „Ühtekuuluvuspoliitika reformikava” (Fabrizio Barca aruanne) (2009);
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
 - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit ning transpordi- ja turismikomisjoni arvamust (A7-0218/2011),
- A. arvestades, et ELi iseloomustavad polütsentriline areng ning eri suurusega linnapiirkonnad ja linnad, millel on erisugused pädevused ja ressursid; on seisukohal, et problemaatiline oleks võtta vastu ühtne määratlus linnapiirkondade ja mõiste „linnalik” kohta üldiselt üksnes statistilisel alusel, kuna keeruline on koondada ühe mõiste alla liikmesriikides ja piirkondades valitsevaid erinevaid tingimusi, ning on seetõttu seisukohal, et linnapiirkondade kohustuslik määratlemine ja tähistamine Euroopa ühiste näitajate alusel tuleks subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt jätta liikmesriikide ülesandeks; arvestades, et uurida tuleks seda, kuidas saaks funktsionaalse lähenemisega jõuda „linnaliku” ühtse määratluseni ning seeläbi luua eeldused liidu poliitika linnamõõtme selgeks seaduslikuks määratlemiseks; ning arvestades, et eriti ühtekuuluvuspoliitika raames tuleks kasuks linnamõõtme funktsioonipõhine määratlemine;
- B. arvestades, et EL annab oma meetmetega panuse linnapiirkondade säästvasse arengusse, ning arvestades, et meeles tuleks pidada seda, et lisaks riiklikule linnapoliitikale subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt tuleks kindlaks määrata Euroopa linnapoliitika;
- C. arvestades, et linnad osalevad aktiivselt ELi poliitika sõnastamises ning neil on oluline roll ELi 2020. aasta strateegia edukas rakendamises; arvestades, et kui ELi poliitika, eelkõige ühtekuuluvuspoliitika linnamõõdet arvesse ei võeta, ohustab see ELi 2020. aasta eesmärkide saavutamist;
- D. arvestades, et linnadel on ainulaadne arhitektuuriline ja kultuuriline potentsiaal, samuti märkimisväärne võime edendada sotsiaalset integratsiooni, ning arvestades, et linnad aitavad kaasa sotsiaalse tasakaalu säilitamisele tänu kultuurilise mitmekesisuse hoidmisele ning keskuse ja äärealade vahelise püsiva sideme säilitamisele;
- E. arvestades, et algatuste URBAN kogemustele toetudes on linnameetmed integreeritud (peavoolustatud) lähenemiseesmärgi ning piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive eesmärgi reguleerivasse raamistikku programmitööperioodil 2007–2013; arvestades, et

see peavoolustamine on selgelt laiendanud linnadele kättesaadavaid rahastamisvõimalusi; arvestades, et rakenduskavades tuleks selgelt kindaks määrata linnaarengu eesmärgid, et soodustada vahendite kontsentreerimist;

- F. arvestades, et subsidiaarsus oma tugevdatud ja laiendatud kujul, nagu see on määratletud Euroopa Liidu toimimise lepingus, ning mitmetasandiline valitsemine ja paremini määratletud partnerluse põhimõte on kõigi ELi poliitikavaldkondade nõuetekohase rakendamise tähtsad aspektid, ning arvestades, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahendeid ja pädevusi tuleks vastavalt tugevamini kaasata;
- G. arvestades, et viimaste aastate majanduskriis on suurendanud erinevusi ja sotsiaalset tõrjutust suurlinnade laiadel äärealadel; arvestades, et kriisi korral peab kohalikel omavalitsustel olema võimalik rakendada praktilisi meetmeid, et võidelda vaesuse vastu ning toetada sotsiaalset ühtekuuluvust ja tööhõivet;
- H. arvestades, et arengukeskuste poliitika, mille aluseks on majandusaktiivsuse edendamine linnades, ei ole paljudel juhtudel suutnud luua piisavat käivitusjõudu ning on seetõttu avaldanud piiratud mõju ümbritsevale alale, mis ei ole aidanud kaasa integreeritud arengule;
- I. arvestades, et linnadel võivad sõltumata nende jõukusest või majanduslikust tugevusest olla mõnes üksikus linnaosas spetsiifilised probleemid, nagu äärmuslik sotsiaalne ebavõrdsus, vaesus, tõrjutus ja kõrge tööpuudus, mida saab ühtekuuluvuspoliitika abiga leevendada või kaotada;
- J. arvestades, et poliitikameetmete, sealhulgas kontrolli- ja auditeerimismehhanismide rakendamise lihtsustamine aitab suurendada tõhusust, vähendada veamäärasid, muuta poliitikameetmete struktuuri kasutajasõbralikumaks ning suurendada nähtavust; arvestades, et pingutusi lihtsustamise nimel tuleks jätkata ning neile peaks lisanduma riiklike ja piirkondlike menetluste lihtsustamine, et linnapiirkondade esindajad saaksid paremini suunata ja hallata Euroopa fondide kasutamist,

Linnamõõtmekontekst

1. märgib, et Euroopa linnade arengukava sisaldab ühelt poolt ELi poliitika, eelkõige ühtekuuluvuspoliitika linnamõõdet ja teiselt poolt liikmesriikide linnapoliitika koordineerimiseks Euroopa tasandil tehtavate jõupingutuste valitsustevahelist osa, kusjuures viimast rakendatakse ministrite mitteametlikel kohtumistel, mida koordineerivad üksteise järel eesistujariigid ja mida aktiivselt toetab komisjon; on seisukohal, et selles kontekstis tuleks kohalike omavalitsusi valitsustevahelise osa tegevustest paremini teavitada ning neid sinna rohkem kaasata; soovib paremat kooskõlastamist nende kahe tasandi vahel ja kohalike omavalitsuste suuremat kaasamist; rõhutab vajadust parandada haldusasutuste otsuste ja meetmete kooskõlastamist nii Euroopa kui ka riigi tasandil;
2. märgib linnade taaselustamist käsitlevate Toledo deklaratsiooni ja Toledo viitedokumendi heakskiitmist; nõustub, et ühise tööprogrammi või Euroopa linnade arengukava väljatöötamiseks on vaja rohkem järjepidevust ja kooskõlastamist; väljendab rahulolu seoses asjaoluga, et ministrid rõhutasid vajadust tugevdada koostööd ja kooskõlastamist

Euroopa Parlamendiga ning eesmärki tugevdada linnamõõdet ühtekuuluvuspoliitikas ning edendada säästvat linnaarengut ja integreeritud lähenemisviisi, tugevdades ja arendades selleks vahendeid, millega rakendada Leipzigi hartat kõigil tasanditel; kiidab liikmesriike ja komisjoni nende pingutuste eest jätkata Marseille' protsessiga ning rakendada Euroopa säästvate linnade võrdlusraamistikku; jälgib huviga võrdlusraamistiku katsejärgu käivitamist; peab siiski kahetsusväärseks, et linnad ei ole nendes protsessidesse piisavalt kaasatud; palub seetõttu komisjonil ja liikmesriikidel tagada, et mitteosalevaid linnu teavitataks paremini sellest protsessist ning parlamenti hoitaks kursis edasiste arengutega;

3. rõhutab asjaolu, et lisaks ühtekuuluvuspoliitika meetmete olulisele rollile linnapiirkondade arengus mõjutavad paljud muud ELi poliitikameetmed (näiteks keskkonna-, transpordi- ja energiapoliitika) ja programmid tugevalt linnaarengut; rõhutab, et poliitikameetmete territoriaalset mõju on vaja paremini mõista, ning nõuab linnade arengukava tähtsustamist ELi poliitikas; kordab oma nõuet, et komisjon jätkaks valdkondliku poliitika territoriaalse mõju hindamist ning laiendaks olemasolevaid mõjuhindamise mehhanisme; toetab selles kontekstis ideid, mis on välja toodud majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitlevas viiendas aruandes, ning ESPONi raames tehtud tööd;

Kohalikud vajadused ja/vs. Euroopa prioriteetid

4. rõhutab asjaolu, et enamasti just linnapiirkonnad tegelevad Euroopa poliitikameetmete rakendamisega kohapeal; rõhutab, et linnapiirkonnad, kuhu on koondunud 73% ELi elanikkonnast, kus toodetakse umbes 80% SKPst ning tarbitakse kuni 70% energiast liidus, on muu hulgas ka tänu seal asuvatele VKEdele suured innovatsiooni-, teadus- ja kultuurikeskused ning aitavad oluliselt kaasa majanduskasvule; juhib tähelepanu sellele, et ainult linnad, mis pakuvad kvaliteetseid teenuseid ja asjakohast infrastruktuuri, suudavad ligi tõmmata ja edendada suure lisandväärtusega tulevikutegevusi; märgib, et teisalt kannatavad nad ka majandusliku tootlikkuse tagajärgede all (valglinnastumine, kontsentratsioon, ummikud, säästus, maakasutus, kliimamuutus, energiavarustuse ebakindlus, eluasemekriis, ruumiline eraldatus, kuritegevus, ränne jne), ning neid mõjutab suur sotsiaalne tasakaalustamatus (suur töötus, sotsiaalne ebakindlus ja tõrjutus, sotsiaalne kihistumine jne), mis ohustab nende rolli kasvumootorina; rõhutab, et linnapiirkondade majanduslik, kuid ka sotsiaalne ja ökoloogiline areng avaldab suurt mõju ümbritsevatele piirkondadele, ning on seisukohal, et linnade arengukava peab olema suunatud jätkusuutlike, arukate ja kaasavate investeeringute arendamisele, et tugevdada linnade rolli; on seetõttu seisukohal, et ühised kohustused ELi linnapiirkondade suhtes on selgelt põhjendatud, et vähendada kasvu ja arenguga kaasnevat üldist mõju ning samal ajal tegeleda keskkonnasäästlikkuse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse küsimustega;
5. juhib tähelepanu sellele, et linnatransporditeenuste valdkonnas kehtib subsidiaarsuse põhimõte; rõhutab siiski, et Euroopa tasandi koosöö, koordineerimine ja rahastamine aitaks kohalikel omavalitsustel lahendada nende ees seisvaid probleeme, eriti transpordiprobleeme;
6. on veendunud, et Euroopa, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi valitsusasutuste ühine eesmärk on maksimeerida linnapiirkondade panust ELi majanduslikku arengusse, samal ajal säilitades või parandades nende näitajaid hea elukohana; rõhutab, et kuigi eesmärk on paljuski ühine, võivad konkreetsed meetmed selle täitmiseks olla eri paigus erinevad;

märgib, et 20. sajandi teisel poolel toimunud ajaloolise arengu tulemusena peavad mõned piirkonnad ja linnad üldises plaanis järgima suuremat hulka prioriteete, muu hulgas lähenemise valdkonnas, ning leiab seetõttu, et selleks tuleb tagada piisav paindlikkus, mis võimaldab eeskätt linnapiirkondadel leida lahendusi, mis sobivad kõige paremini nende vajaduste, makro- ja mikrokeskkonnaga ning arengu kontekstiga;

7. soovib keskendada ühtekuuluvuspoliitika linnamõde, mis juhindub strateegilisest kontseptsioonist edendada arukat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu, kolmele eesmärgile: esiteks aidata linnapiirkondadel arendada oma füüsilist põhiinfrastruktuuri kasvu eeltingimusena, et nad saaksid igati kaasa aidata Euroopa majanduskasvule ja majandusliku aluse mitmekesistamisele ning energia- ja keskkonnasäästlikkuse edendamisele, eriti seoses linnakeskuste õhukvaliteedi säilitamise ja parandamisega, kahjustamata seejuures jõgesid; teiseks aidata linnapiirkondadel ajakohastada oma majanduslikke, sotsiaalseid ja ökoloogilisi struktuure arukate investeeringutega infrastruktuuri ja teenustesse, mis põhinevad tehnoloogilistel edusammudel ja on tihedalt seotud kindlate piirkondlike, kohalike ja riiklike vajadustega; kolmandaks taaselustada linnapiirkonnad, taastades tööstusobjekte ja saastatud alasid, unustamata vajadust linna- ja maapiirkondade vaheliste ühenduste järele, et edendada kaasavat arengut kooskõlas ELi 2020. aasta strateegiaga;
8. viitab sellele, kui suur potentsiaal on infrastruktuuri investeeringute ajakohastamisel arukate tehnoloogiate abil, mis aitaksid lahendada püsivaid probleeme linnavalitsemises, energeetikas, veevarustuses ja -kasutuses, transpordis, turismis, elamumajanduses, hariduses, tervishoius ja sotsiaalhoolekandes, avalikus julgeolekus jne nn arukama linnaarengu kontseptsiooni alusel; on veendunud, et selliseid investeeringuid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia infrastruktuuri võib pidada majanduskasvu ja innovatsioonipõhise majandustegevuse otseseks liikumapanevaks jõuks, mis koondab avaliku ja erasektori investeeringute elemente, mida saab kasutada uute ettevõtete ja püsivate töökohtade loomiseks ning aruka majanduskasvu suurendamiseks kooskõlas ELi 2020. aasta strateegia eesmärkide ja eelkõige arukate linnade innovatsioonipartnerlusega;
9. toonitab, et arukate süsteemide kasutamine aitab oluliselt parandada energiatõhusust, ohutust ja turvalisust avalikus sektoris, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama arukate süsteemide koordineeritud ja tõhus kasutuselevõtt kogu liidus tervikuna, eeskätt linnapiirkondades; viitab sellele, et just linnad võivad anda olulise panuse võitlusesse kliimamuutuse vastu, rakendades näiteks arukaid ühistranspordisüsteeme, hoonete energiasäästlikku saneerimist, linnaosade säästvat planeerimist, mis vähendaks vahemaid teel tööle ja linnaasutuste juurde jms; sellega seoses toetab algatust Civitas ja linnapeade pakti; rõhutab, kui tähtis on kasutada olemasolevaid rahastamisvahendeid, et rakendada tegevusprogramme, millega edendada kohaliku taastuvenergia potentsiaali kasutamist, ning kutsub komisjoni üles tagama, et mõlemad algatusi ajakohastataks tulevikus;
10. rõhutab ühtekuuluvuspoliitika olulisust sotsiaalse innovatsiooni soodustamisel linnapiirkonnas, eriti ebasoodsas olukorras olevates linnaosades, et edendada sisemist ühtekuuluvust ja inimkapitali, kasutades kaasavat ja osalust suurendavat lähenemisviisi nii koolituses ja hariduses (eriti pidades silmas noori), juurdepääsul mikroalaenudele kui ka sotsiaalse ettevõtluse edendamisel;

Mitmetasandiline valitsemine ja partnerluse põhimõte

11. kordab oma seisukohta, et Lissaboni strateegia üks nõrkus oli hästitoimiva mitmetasandilise valitsemise puudumine ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning kodanikuühiskonna ebapiisav osalus strateegia kujundamise, rakendamise, kommuniqueerimise ja hindamise etappides; rõhutab, et ELi 2020. aasta strateegia jaoks on vaja paremat valitsemissüsteemi, mis sidusrühmi kõigis etappides enam kaasaks;
12. kutsub komisjoni üles tulevastes regulatsioonides tagama, et liikmesriigid ametlikult kaasaksid tähtsaimate linnapiirkondade poliitilised juhid ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ühendused ühtekuuluvuspoliitika otsustusprotsesside kõigisse etappidesse (strateegiline planeerimine, arengu- ja investeerimiskoostöö kokkulepete koostamine ja nende üle läbirääkimine), luues näiteks uut tüüpi partnerlusi nagu iga liikmesriigi jaoks kavandatud territoriaalne pakt; kutsub komisjoni üles soodustama linnaametnike ja kohalike haldusametnike koolitust, et anda teavet linnapoliitika programmide ja algatuste kohta, ning kutsub kohalikke omavalitsusi üles koostama oma arengustrateegia raames konkreetseid tegevusprogramme; on arvamusel, et see on ainus viis, kuidas kajastada kohalike vajadusi, vältides samal ajal strateegiliste eesmärkide ja lahenduste killustumist;
13. on veendunud, et seost kohalike arengukavade ja piirkondlike/riiklike põhiprogrammide vahel tuleks tugevdada; toetab komisjoni ettepanekut tugevdada ühtekuuluvuspoliitikas kohaliku arengu lähenemisviisi LEADER-tüüpi tugirühmade ja tegevuskavade abil;
14. rõhutab, et linnapiirkonnad ei ole eraldatud elemendid oma regioonis ning nende areng peab seetõttu olema tihedalt seotud neid ümbritsevate funktsionaalsete alade, eeslinnade või maapiirkondadega; taotleb, et lähemalt selgitataks teatud asjaolusid, näiteks suurlinnapiirkonnad, linnapiirkonnad ja linnastud, kus funktsioonid on tihedalt seotud; on seisukohal, et mitmetasandiline valitsemine, piirkondlik planeerimine ja partnerluse põhimõte on kõige tõhusamad vahendid, millega vältida arengupoliitika valdkondlikuks muutumist ja killustumist; tuletab siiski meelde, et sisemine sünergia ei ole alati tagatud; nõuab, et komisjon paluks liikmesriikidel edendada eeskätt kontakte ja heade tavade vahetust maa- ja linnapiirkondade strateegiate alal ning kindlaks määrata planeerimisdokumentides linna- ja maamõõtme, et tagada hea ühendus maa- ja linnapiirkondade vahel;
15. rõhutab piiriülese koostöö, riikidevahelise koostöö ja algatuse URBACT positiivset rolli linnade koostöövõrgustikes, kus jagatakse parimaid tavasid ja leitakse uuenduslikke lahendusi; märgib, et Euroopa linnade koostöö on täielikult kooskõlas eesmärgiga nr 3 (Euroopa territoriaalne koostöö); on seisukohal, et perioodil 2014–2020 tuleks Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi linnamõõdet tugevdada; ergutab linnade osalemist piirkondadevahelistes ja piiriülestes koostöövõrgustikes; on veendunud, et toetatud võrgustikud peaksid olema seotud tegelike arenguprojektidega, ning palub komisjonil parandada platvorme, mis võimaldavad eksperimentaalset lähenemist linnade taaselusdamisele ja linnaarengule; on veendunud, et katsetamine võib olla kasulik Euroopa Sotsiaalfondi raames, eriti kui üldist territoriaalset strateegiat võiks täiendada lähenemisega, mis on suunatud konkreetsetele elanikerühmadele;
16. rõhutab, et linnade taaselusdamise protsess ja peavoolustamine võiksid viia uue linnaliiduni, mis ühendab kõiki sidusrühmi, kes osalevad linnakujunduse protsessis; liit

põhineks konsensusel ning oleks ametlikult loodud uute valitsemisvormidega, milles olulist osa täidavad sotsiaal- ja kodanikuvõrgustikud, kusjuures ühiseks eesmärgiks oleks uuendada, taaselustada ja tegelikult uuesti välja mõelda olemasolev linn, kasutades selleks optimaalselt ära aastate jooksul kujunenud inimressursse, sotsiaalseid, materiaalseid, kultuurilisi ja majanduslikke vahendeid ning suunates neid ehitama linnu, mida juhitakse tõhusatel, uuenduslikel, arukatel, jätkusuutlikumatel ja sotsiaalselt integreeritud alustel;

17. kordab oma palvet komisjonile luua vahetusprogramm „Erasmus kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele”, et julgustada parimate tavade ülekandmist paikkonna ja linna strateegilisse arengusse;

Kohustuste edasivolitamine

18. rõhutab, et valitud kohalikel omavalitsustel on otsene poliitiline vastutus strateegiliste otsuste langetamise ja avalike vahendite investeerimise eest; on arvamusel, et seetõttu tuleb liikmesriikidel neile tagada piisavad eelarvevahendid; on seepärast arvamusel, et saavutamaks ühtekuuluvuspoliitika ja ELi 2020. aasta strateegia eesmäärke, tuleb kohustuslikus korras ette näha valitud kohalike organite kaasamine strateegilisse otsustusprotsessi, nende tihe kaasamine rakenduskavade koostamisse ning kohustuste edasivolitamise võimaluse laialdane kasutamine ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel ja hindamisel, ilma et see piiraks haldusametuste ja liikmesriikide finantsvastutust; rõhutab, et kohalike omavalitsuste prioriteet on kodanike heaolu ja elukvaliteet ning et kodanikud tuleb koos kõigi teiste sidusrühmadega kaasata kohalikesse arengustrateegiatesse;
19. soovib, et järgmisel programmitöö perioodil kasutataks linnamõõtme rakendamisel riiklikul tasandil ühte järgmistest võimalustest: teatud linnapiirkondade juhivad sõltumatud rakenduskavad, ühised rakenduskavad, mis hõlmavad antud liikmesriigi linnapiirkondi, üldised toetused või sihtotstarbelised linnapiirkondade meetmed ja vahendid teatud piirkondlike rakenduskavade raames; tõdeb, et tulevikus tuleks koostada konkreetseid rakenduskavu teatud linnapiirkondadele, et kasutada ära nende arengupotentsiaali;
20. hoiatab, et kuna linnastumise ulatus ja ülekaal erinevad ELi piires suurel määral, iseäranis siis, kui piirkond on valdavalt maapiirkond ja nõrgalt linnastunud, tuleb linnameetmeteks ette nähtud vahendite osakaal, nagu ka rakenduskavade üldsisu ja prioriteedid, jätta kõnealuse piirkonna nimel tegutsevate programmikavandajate otsustada;

Integreeritud strateegiline planeerimine

21. pooldab integreeritud strateegilise planeerimise põhimõtteid, kuna need aitavad kohalikel omavalitsustel jõuda üksikute projektide tasemel mõtlemisest strateegilisema valdkondadevahelise mõtlemiseni, et kasutada ära nende sisemist arengupotentsiaali; rõhutab sellise alt üles lähenemisviisi lisandväärtust ja innovaatilist olemust, eelkõige ebasoodsas olukorras linnaosade jaoks, tänu millele on kõigi kohalike sidusrühmade osaluse tagamisel võimalik paremini arvestada piirkonna tegelikke vajadusi ja ressursse; samas peab kahetsusväärseks, et ühine määratlus on nii ebamäärane, mille tulemuseks on mõnel juhul ainult formaalne rakendamine; nõuab, et komisjoni kutsuks liikmesriike üles, et nad integreeritud strateegilise planeerimise eesmärgil toetaksid kohaliku tasandi haldussuutlikkuse arengut;

22. on seisukohal, et linnapiirkondadel on tähtis roll makropiirkondlike strateegiate rakendamisel ja funktsionaalsete geograafiliste üksuste loomisel;
23. palub komisjonil ette valmistada uuringu, milles võrreldakse üksikute liikmesriikide praeguseid tavaid integreeritud strateegilise planeerimise vallas, ning selle uuringu tulemuste põhjal koostada ELi suunised integreeritud linnaarenduse planeerimise tava tarvis, suuniste abil võiks ühtlasi selgitada nende plaanide ja muude planeerimisdokumentide seoseid ning edendada tõhusaid ja õiguslikult reguleeritud partnerlusi, sealhulgas piiriüleseid linnapiirkondade partnerlusi; kutsub komisjoni üles muutma integreeritud linnaplaneerimise õiguslikult siduvaks, kui kaasrahastamisprojektide jaoks kasutatakse ELi rahalisi vahendeid; innustab liikmesriikide kohalikke omavalitsusi algatama uusi avaliku ja erasektori partnerlusi ja linnainfrastruktuuri uuenduslikke arengustrateegiaid, et äratada huvi investeringute vastu ja ergutada äritegevust; nõuab paremat kooskõlastamist kohalike ja piirkondlike haldusasutuste vahel, et aidata kaasa uute partnerluste tekkele ühelt poolt linna- ja maapiirkondade vahel ja teisalt väikeste, keskmise suurusega ja suurte linnade vahel, pidades silmas tasakaalustatud piirkondlikku arengut; samal ajal kutsub komisjoni üles suurendama tehnilist abi, mis on mõeldud integreeritud arenguplaneerimise parandamiseks, kaasava poliitikakujundamise edendamiseks ja strateegilise linnaarenduse jaoks;
24. toetab komisjoni ideed luua edaspidi ühine strateegiline raamistik, nagu on välja toodud ühtekuuluvust käsitleva viienda aruande järeldustes, selle raamistiku abil võib suurendada vahendite koostoimet, eelkõige pidades silmas linna- ja maapiirkondade ning linnalähedaste piirkondade omavaheliste sidemete ümberkujundamist; rõhutab ühtekuuluvuspoliitika integreeritud ja horisontaalse lähenemisviisiga kaasnevat Euroopa lisandväärtust ning ergutab seetõttu looma suuremat sünergiat energia-, keskkonna- ja transpordipoliitikaga, mis tuleks iseäranis kasuks linnapiirkondades ja linnalähedastes piirkondades, kus on suured probleemid just neis valdkondades;
25. kordab oma veendumust, et integreeritud linnaarengukavu on mõttekas koostada ainult siis, kui on olemas piisavalt vahendeid konkreetsete linnameetmete jaoks, ning soovibab seepärast olemasolevad vahendid koondada konkreetsete meetmete tarvis; teeb ettepaneku kehtestada üheks programmitöö perioodiks ebasoodsas olukorras olevatele linnaosadele antava abi osatähtsuse miinimumtaseme;

Ulatuslik finantsplaneerimine

26. rõhutab, et vältimatud kokkuhoiumeetmed Euroopa Liidu kõigil valitsemistasanditel panevad enneolematu surve alla kõik avaliku sektori kulutuste liigid, kaasa arvatud strateegilised investeringud majanduse arendamiseks; on arvamusel, et investeringute suurema tõhususe huvides on vaja kõigi avalike vahendite (Euroopa, riiklike, piirkondlike, kohalike ja erasektori vahendite) paremat koordineerimist ja nende strateegilisemat eraldamist;
27. toetab sellega seoses ulatuslikku finantsplaneerimist kohalikul tasandil kui integreeritud arenguplaneerimise lahutamatu osa ning palub kõigil avalike vahendite kasutajatel kooskõlas tulemuslikkuse printsiibiga järgida rangelt põhimõtet „raha projektide eest, mitte projektid raha eest“;

28. rõhutab Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Sotsiaalfondi ristfinantseerimisega kaasnevat Euroopa lisandväärtust seoses sotsiaalse kaasamise projektide ja linna integreeritud arengukavade/strateegiade paindlikkusega; kutsub komisjoni üles looma paindlikumaid tingimusi selliseks ristfinantseerimiseks, et julgustada selle kasutamist ning et vastavad eeskirjad ei tekitaks takistusi nende kavade/strateegiade koostamisel ja rakendamisel; juhib tähelepanu nende fondide täiendavale iseloomule; märgib, et iseäranis linnapiirkondades, mis on hädas sotsiaalse tõrjutuse või keskkonna saastusega, saaks Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid kasutada linnade, kolmanda sektori ja erasektori kohalike ühisprojektide toetamiseks, et tõrjutust ennetada; märgib, et olemasolevate Euroopa vahendite koondamine võiks oluliselt suurendada olemasolevat rahastamist;
29. usub, et linnapiirkondade dünaamikat saab ergutada erinevate Euroopa rahastamisvahendite tõhusa koostoime abil, pidades seejuures eriti silmas teadustegevust ja innovatsiooni;
30. rõhutab, et paljutõotavad on käesoleval programmitöö perioodil kehtestatud uued finantskorraldusvahendid, mis rajanevad põhimõtetel „projektid raha eest” ja „raha projektide eest”; rõhutab vajadust luua astmestikulisid finantskorraldusvahendeid, mis oleksid rakendatavad ja teostatavad palju väiksemate linnapiirkondade jaoks; kutsub komisjoni üles hindama nende vahendite kasutamise kogemust ning neid vajaduse korral kohandama eesmärgiga parandada nende konkurentsivõimet finantsturul võrreldes teiste tavapärase kommertstoodetega, et muuta nad kasutajasõbralikumaks, praktilisemaks, atraktiivsemaks ja seega tõhusamaks; on arvamusel, et Euroopa Investeerimispanka finantsvahendite intressimäärasid tuleks sel eesmärgil teiste kommerts-laenudega võrreldes langetada; kutsub liikmesriike üles olemasolevate finantskorraldusvahendite kasutamisest saadud positiivseid tulemusi silmas pidades tagama alati selle, et nendest finantsvahenditest saadavat võimalikku tulu kasutatakse kõige tõhusamal viisil;
31. on veendunud, et eriti algatus Jessica võib osutada kõige tõhusamaks linnade tasandil rakendatuna, ning täheldab kahetsustundega, et mõned liikmesriigid kalduvad selle rakendamist tsentraliseerima;
32. kutsub komisjoni üles tagama, et Euroopa, riikliku ja piirkondliku tasandi vahelisi finantsvoogusid korraldataks tulevikus kõige tõhusamal ja paindlikumal viisil; väljendab muret projektide eelfinantseerimise praeguse madala taseme üle ning on veendunud, et tulevikus tuleks eeskirjade abil tagada, et liikmesriigid on selgemalt kohustatud kasutama eelfinantseerimist maksete tegemiseks avaliku sektori toetusesaajatele, nt linnavalitsustele;
33. palub komisjonil püüelda selle poole, et võimalikult ühtlustataks teatud ELi fondide ja programmide eeskirju, mille alusel on linnaarengu ja kohaliku arengu projektid kõlblikud kaasfinantseerimiseks, et vähendada bürokraatiat ja võimalikke rakendusvigu;
34. kutsub Regioonide Komiteed välja töötama ideid, kuidas paremini kujundada tulevase ühtekuuluvuspoliitika linnamõõdet;
35. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja Regioonide Komiteele.

SELETUSKIRI

Raporti eesmärgid ja sisu

Käesoleva raporti eesmärk on järgida eelmist raportit ühtekuuluvuspoliitika linnadimensiooni kohta ka uuel programiperioodil, kajastades samal ajal Euroopa linnade arengukava viimaseid tulemusi. Alates 2009. aastast on selle teema arendamise heaks astunud mitmeid uusi samme ning järgnevate nädalate jooksul on oodata teisigi. Raport hõlmab ühtekuuluvuspoliitika linnadimensiooni mitmeid aspekte, mida Regioonide Komitee peab ülimalt tähtsaks või problemaatiliseks tulevase ühtekuuluvuspoliitika jaoks, millest saab Euroopa linnade täisväärtuslik ja tõhus poliitika.

Määratlusprobleemid

Euroopas on umbes 5000 linna, mille elanike arv jääb 5000 ja 50 000 vahele ning peaaegu 1000 rohkem kui 50 000 elanikuga linna. Euroopat iseloomustab territoriaalne mitmekesisus ja mitme keskpunktiga areng, suhteliselt tihedas linnade võrgustikus on mõned väga suured linnad. Euroopa Liidus elab ainult 7% inimestest linnades, kus on rohkem kui 5 miljonit elanikku, võrreldes 25%-ga Ameerika Ühendriikides¹. Euroopa linnade olukorda käsitleva aruande² kohaselt registreeriti kõrgeim linnarahvastiku kasvu määr Hispaanias, kus mõnes linnapiirkonnas suurenes elanike arv aastas 2% võrra või rohkem. Iirimaa, Soome ja Kreeka linnad on samuti puutunud kokku ELi kõrgeimate rahvastikukasvu määradega. Vastupidiselt sellele olid mitmed Kesk- ja Ida-Euroopa piirkonnad samal ajavahemikul tunnistajaks rahvastiku üldisele vähenemisele. Praktiliselt kõigis linnades suurenevad äärelinnad ning kui nad kahanevad, kahanevad nad enamasti vähem kui kesklinn.

Oluliste erinevuste tõttu riikide vahel ei ole rahvusvaheliselt kokku lepitud linna ühise määratluse suhtes, mis kehtiks kõikidele riikidele või isegi mingi piirkonna riikidele. Tehtud on palju katseid jõuda ühise arusaamani linna tähendusest, määratlusi on esitanud ÜRO³, Maailmapank⁴, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon⁵ ja siis jällegi üksikud riigid. Enamik neist määratlustest – kui mitte kõik – põhinevad statistilisel teabel rahvastikuarvu ja -tiheduse kohta. Kuigi ühe või teise riigi rahvastiku geograafilises jagunemises on vaieldamatult suuri erinevusi, on Euroopa institutsioonid seni toetunud lähenemisele, mida rakendas Eurostat⁶ oma Euroopa piirkondade ja linnade statistiliste andmete viitejuhendis ning millega määratakse ruumiliste üksuste neli taset, mille kohta kogutakse andmeid. Need ulatuvad kesklinnast laiema linnaalani, tuumani üheksa pealinna puhul, kus administratiivse linna põhimõtte tõttu ei saanud tuletada võrreldavaid ruumilisi üksusi, ning lõpuks linna juurde kuuluvate aladeni. Kuigi Eurostati määratlust saab täielikult rakendada statistilistel

¹ Euroopa Komisjon, roheline raamat territoriaalse ühtekuuluvuse kohta: Territoriaalse mitmekesisuse muutmine Euroopa tugevaks küljeks, Brüssel, 2008.

² Aruanne Euroopa linnade olukorra kohta: Väärtuse lisamine Euroopa linnaauditile, 2007. Kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/urban/stateofcities_2007.pdf

³ http://unstats.un.org/unsd/demographic/sconcerns/densurb/Defintion_of%20Urban.pdf

⁴ http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/table3_10.pdf

⁵ <http://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=6492>

⁶ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-07-005/EN/KS-RA-07-005-EN.PDF

eesmärkidel, on olemasolevaid erinevusi ja erinevaid lähenemisi silmas pidades väga raske luua ühtekuuluvuspoliitika raamistikus ühist, selget määratlust linna kohta ning seetõttu tuleks määratlemise küsimus jätta kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega liikmesriikidele.

Ajalooline areng

Ajalooliselt seisis linnadimensioon kõrvuti peamiste struktuurimeetmetega. Alates 1990. aastast on läbi viidud linnaarengu katseprojekte. Alates 1994. aastast oli töös algatuse URBAN programm, mis võimaldas integreeritud kohaliku arengu mudelite edendamist.

Kuigi eelmise programmitöö perioodi ajal eraldati linnaalastele algatustele teatud rahalisi vahendeid, ei ole see perioodil 2007–2013 nii. Pärast struktuurifonde käsitlevate uute eeskirjade vastuvõtmist integreeriti (süvalaiendati) linnade arengupoliitika ühtekuuluvuse ja piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive alastes eesmärkidesse, rõhutades seega ühtekuuluvuspoliitika selle aspekti tähtsust ELi silmis. Liikmesriike julgustati, kuid ei kohustatud integreerima riiklike strateegiliste raamistike ja rakenduskavade koostamisel jätkusuutlikku linnaarengut strateegilise prioriteedina. Võttes siiski arvesse linnade ja linnastute tähtsust Euroopa majandusstruktuuris, rikuks selle tegematajätmine suuresti liikmesriikide mis tahes võimaliku kavatsuse olla dünaamiline osaline ELi pingutustes oma eesmärkide saavutamisel.

Praegused läbivaadatud eeskirjad lubavad haldavatel asutustel tugineda linnaarengu jaoks eraldatud rahaliste vahendite haldamisel mitmetele avalikele ja erasektori partnerlustele. Seega võivad struktuurifondid rahastada finantskorraldusoperatsiooni, näiteks riskikapitalifonde, garantiifonde ja laenufonde. Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeerimispank on välja töötanud kolm finantsinstrumenti: JEREMIE¹, JASPERS² ja JESSICA³. JESSICA (Euroopa ühistoetus jätkusuutlikeks investeeringuteks linnapiirkondadesse) pakub linnaarengu vaatepunktist suurimat huvi. Selle eesmärk on luua kasutatavate finantsressursside abil võimendavat mõju. Tagasisaadud vahendid tuleb uuesti investeerida linnaarendusse või eraldada haldavale asutusele muude linnaalaste projektide jaoks. Tegelikult on Jessica hetkel endiselt algfaasis.

Teema taust

Vastavalt Euroopa Komisjoni statistikale⁴ on linnaarengule aastateks 2007–2013 eraldatud umbes 21,1 miljardit eurot, mis moodustab 6,1% ELi ühtekuuluvuspoliitika kogueelarvest. Sellest 3,4 miljardit eurot on suunatud tööstusalade ja saastunud maa-alade taastamiseks, 9,8 miljardit eurot linna- ja maapiirkondade taaselustamisprojektidesse, 7 miljardit eurot puhta linnatranspordi jaoks ja 917 miljonit elamispindade ehitamiseks. Muud infrastruktuuri suunatud investeeringud uurimistegevuse ja innovatsiooni, transpordi, keskkonna, tervishoiu ja kultuuri valdkonnas avaldavad linnadele samuti olulist mõju.

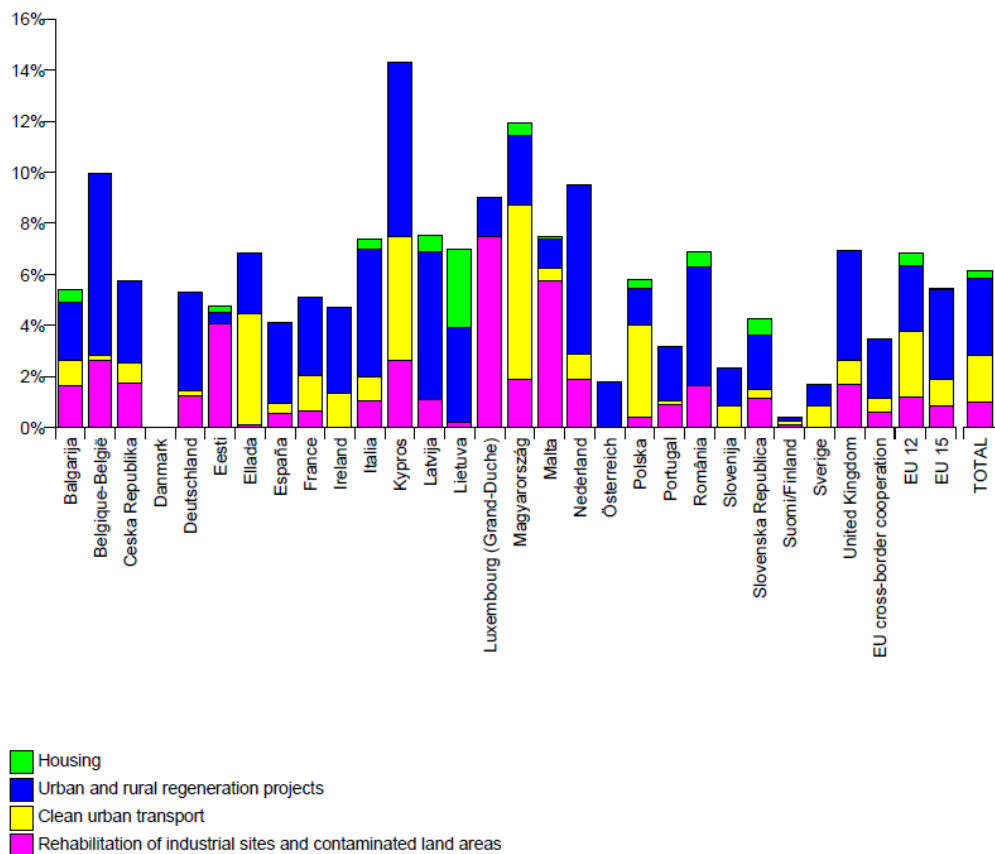
¹ Hõlbustab käivitusfirmade juurdepääsu rahastamisvahenditele, mikroettevõtjate ja väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate arendamist.

² Toetab suurprojektide ettevalmistamist.

³ Toetab finantskorraldust linnaarengu valdkonnas.

⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/statistics/2007_urban.pdf

Tabel: Eraldised infrastruktuuri jaoks vahemikus 2007–2013

Allikas: DG REGIO SFC2007

Teema kontekst

Täiustatud linnade arengukava peamine eesmärk peaks olema aidata kaasa Euroopa linnade infrastruktuuri ja teenuste arendamisele ja kvalitatiivsele ajakohastamisele. Ühelt poolt peavad tulevased meetmed olema tihedalt seotud üldiste ELi prioriteetidega, et õigustada toetuse saamist ELi eelarvest. ELi 2020. aasta strateegia käsitleb siiski peamiselt tulevasi suundumusi. Samavõrra tähtis on ületada praegused Euroopa linnade vahelised erinevused ning see peaks peegelduma tulevase ühtekuuluvuspoliitika prioriteetides. Pidades silmas Lissaboni strateegia rakendamisest saadud kogemusi, ei tohiks linnade arengukava väljatöötamine olla ühesuunaline protsess, vaid sellel peab olema laiaulatuslik alt üles suunatud dimensioon. Seetõttu on ülimalt oluline, et linnadel oleks sõnaõigus ja neid kuulataks hoolikalt ELi tasandil.

Kohalikud vajadused ja/versus ELi prioriteetidid

Euroopa linnad on selle majandustegevuse, innovatsiooni ja tööhõive keskused, kuid nad on siiski silmitsi mitmete raskustega. Kaldumus äärelinnade moodustumisele, materiaalse puuduse ja tööpuuduse koondumine linnapiirkondadesse, suurenevad ummikud – sellised keerulised probleemid vajavad integreeritud vastuseid transpordi-, eluaseme-, koolitus- ja tööhõiveprogrammides, mida tuleb kohandada vastavalt kohalikele vajadustele. Euroopa

regionaal- ja ühtekuuluvuspoliitika tegelevad nimetatud probleemidega.

Ühelt poolt on selgelt arusaadav, et ELi võimaldatav kaasrahastamine peab käima käsikäes ELi üldiste prioriteetidega, mis sisalduvad ELi 2020. aasta strateegias. Selle sisu keskendub uute raskustega hakkamasaamisele ning majanduslanguse ajutisele mõjule. Teisalt on raportöör arvamusel, et ühtekuuluvuspoliitika (mis hõlmab ka linnade arengukava) ei pea loobuma oma algsest eesmärgist, milleks on praeguste erinevuste ületamine.

Kui paluda kohalikel omavalitsustel tähtsuse järjekord paika panna, eelistavad nad pigem investeeringuid, millega vähendada erinevusi ja ebasoodsaid tingimusi, ning alles seejärel investeeringuid, mille abil saada hakkama globaalsete suundumustega. Ülimalt tähtis on leida viis, kuidas saavutada õige tasakaal nende kahe suuna vahel. Raportöör on arvamusel, et ELi rahastamine ei peaks pelgalt asendama varasemat puudulikku rahastamist. Teisalt ei tohiks ELi tasand teha ka liigseid ettekirjutusi, vastasel juhul ei vasta ELi pakkumine kohalikule nõudmisele. Õigustatud võiks olla arukasse linnaarengusse investeerimine eesmärgiga tõsta linnade infrastruktuuri ja teenuste kvaliteet kõrgemale tasemele.

Kohustuste edasivolitamine (otsuste tegemine, projektide valik, rahastamine)

Subsidiaarsuse põhimõte on keskse tähtsusega, kui asi puudutab Euroopa tasandi sekkumist piirkondade ja linnade arengusse. Raportöör on seisukohal, et ühised prioriteedid ja meetmed peaksid toetama kohaliku tasandi algatusi, mitte neid asendama. Küsimus „Millised meetmed millisel tasandil?” on siinkohal peamine. Raportöör toetab seda, et iga tasand kasutaks ära oma tugevaid külgi:

- ELi tasand – finantsressursside, andmete (võrdlusuuringud, globaalsed suundumused), jagatud parimatel tavadel põhineva metoodika ja mitmetasandilist valitsemist käsitlevate juhiste pakkumine, programmidele miinimumstandardite sätestamine, et olla kooskõlas ELi prioriteetidega;
- riiklik tasand – formaalne kaasvastutus linnade eest programmide kavandamisel, nende üle läbirääkimiste pidamisel ja nende rakendamisel, vahendite ja ressursside loomine linnaarengu kindlate riiklike prioriteetide jaoks, mis täiendavad ELi prioriteete;
- piirkondlik tasand – linnade muutmine kaasvastutavaks piirkondlike rakenduskavade eest (vt eespool), piirkondlike ja kohalike strateegiliste arengukavade koordineerimine, sellise koordineerimise jaoks struktuuride loomine, vahendite ja ressursside loomine linnaarengu kindlate riiklike prioriteetide jaoks, mis täiendavad ELi ja riiklike prioriteete;
- kohalik tasand - analüüs, strateegiline planeerimine ja otsuste tegemine, projektide valimine (mitte tingimata rahaliste vahendite kohaldamine), integreeritud finantsplaneerimine (ELi, riiklikud, piirkondlikud, kohalikud ja erasektori ressursid).

Mitmetasandiline valitsemine ja partnerluse põhimõte

Linnade arengukava edasise arengu jaoks on väga tähtis mõelda järele kogemuse üle, mida pakkus hiljutine urbanistlik süvalaiendamine. Enne järgmiste sammude astumist tuleb läbi viia süvalaiendamise protsessi nõuetekohane hindamine, millega kaasneb nimekiri tugevatest ja nõrkadest külgedest. See peaks viima soovitude või standardite nimekirja koostamiseni,

mis toetab kohaliku tasandi osalejate ametlikumat osalemist tulevases poliitika kujundamises ja poliitika elluviimises.

Integreeritud strateegiline planeerimine

Integreeritud strateegilist planeerimist tunnustatakse üldiselt kui olulist vahendit, mis tagab kohaliku arengu tõhususe ja ühtse lähenemise sellele. Teisalt on selle määratlus ning arusaam sellest liikmesriigiti erinev. Abi võiks olla ühiste juhiste paikapanemisest. Seetõttu teeb raportöör ettepaneku, et Euroopa Parlament kutsuks komisjoni üles selliseid juhiseid koostama ning kiirendama tehnilise abi osutamist. Samal ajal julgustatakse ka liikmesriike kasutama kättesaadavat abi linnaplaneerimises.

Laialdane finantsplaneerimine koos finantskorralduse tulevikuga

Kogemused näitavad, et mitmel puhul genereeritakse ideid projektide jaoks olemasolevate rahaliste vahendite, mitte tegelike vajaduste ja strateegiliste prioriteetide põhjal. See on arengupoliitika ja samuti ühtekuuluvuspoliitika üks suuremaid probleeme. Selline „projektid raha eest“ lähenemine tuleks asendada „raha projektide eest“ lähenemisega: projekte ei tuleks koostada selleks, et saada olemasolevaid rahalisi vahendeid, vaid selleks, et täita strateegilisi eesmärke.

Raportöör on arvamusel, et linnadele tuleks pakkuda piisavalt paindlikkust, et nad saaksid kasutada rahalisi vahendeid oma tõeliste prioriteetide täitmiseks. Arenguprojekte ei tuleks koostada selleks, et saada olemasolevaid rahalisi vahendeid, vaid selleks, et täita strateegilisi eesmärke. Piirkondlikke, riiklikke ja ELi rahastamisvõimalusi tuleks koordineerida nii, et nad kataksid kõik kindlad vajadused.

1.12.2010

TRANSPORDI- JA TURISMIKOMISJONI ARVAMUS

regionaalarengukomisjonile

Euroopa linnade arengukava ja selle tuleviku kohta ühtekuuluvuspoliitikas
(2010/2158(INI))

Arvamuse koostaja: Anna Rosbach

ETTEPANEKUD

Transpordi- ja turismikomisjon palub vastutaval regionaalarengukomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et liikuvus ja transport on linnaarengus otsustava tähtsusega tegurid, eriti mitmete puuduste all kannatavates piirkondades, ning et transport võib avaldada olulist mõju regionaalarengule, linnapiirkonna majandusele, keskkonnale ja heaolule ning selle elanikele;
- B. arvestades, et enamik transpordi lõikumispunkte (eeskätt üleeuroopaliste transpordivõrkude jaoks) ja ühendveo sõlmpunkte asuvad linnapiirkondades, ning arvestades, et linnalisel liikuvusel on tähtis roll nende strateegiliste punktide sujuvas toimimises, see käib nii fiiderteenuste kui ka kombineeritud transpordiühenduste kohta;
- C. arvestades, et lisaks keskkonna, liiklusvoogude ja energiatarbimisega seotud eesmärkidele on transpordi üldine parem toimimine ka oluline osa Euroopa 2020. aasta strateegiast, eriti linnapiirkondades, kus elab ligi 75% ELi kodanikest ja mis annavad 85% liidu SKPst,
 1. rõhutab tõhusa, ohutu, taskukohase ja keskkonnahoidliku transpordivõrgu olulisust linnade säästval taaselustamisel ning juhib tähelepanu asjaolule, et hoolikalt läbimõeldud piirkondlik ja linnaplaneerimine on siin samuti väga tähtis element, nimelt kui hästtöötava ja säästva transpordisüsteemi põhiline eeltingimus;
 2. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika, struktuurifondid ja Ühtekuuluvusfond võivad linnalise liikumiskeskonna edendamist toetada; juhib komisjoni tähelepanu sellele, et niisuguse toetuse saamise võimalus tuleb tagada linnapiirkondadele kõikides ELi osades, sest

linnapiirkondade spetsiifiliste probleemide tõsidus ei ole seotud SKPga;

3. kordab oma toetust põhimõtetele, mis on kirjas Euroopa Parlamendi resolutsioonis linnaliikluse korraldamise tegevuskava kohta (2008/2217(INI)), ning nõuab nende 20 meetme rakendamist, mille kohta komisjon tegi ettepaneku linnalise liikumiskeskonna tegevuskavas (KOM(2009)0490);
4. juhib tähelepanu, et linnatransporditeenuste valdkonnas kehtib subsidiaarsuse põhimõte; rõhutab siiski, et Euroopa tasandi koosöö, koordineerimine ja rahastamine aitaks kohalikel asutustel nende ees seisvaid probleeme, eriti transpordiprobleeme lahendada;
5. kutsub komisjoni üles – arvestades subsidiaarsuse põhimõtet ning linnapiirkondade erinevusi ja eripära – parandama transpordi ja ühtekuuluvuspoliitika koordineerimist linnatasandil koostöös riikide, piirkondade ja kohalike sidusrühmadega, võttes arvesse sotsiaalse kaasatuse, turvalisuse, konkurentsivõime ja keskkonnakaitse eesmärke; nõuab veelkord, et integreeritud lähenemisviis muudetak kohustuslikuks, kui kavandatakse ja valitakse projekte, mida toetada struktuurifondidest ja Ühtekuuluvusfondist;
6. kiidab heaks komisjoni kavatsuse võtta kasutusele ambitsioonikas linnaprogramm ja arvestada ühtekuuluvuspoliitikas rohkem linnapiirkondadega, nagu on kirjas viiendas aruandes majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta;
7. toetab kindlalt linnalise liikumiskeskonna terviklike kavade, sealhulgas kaupade ja teenuste linnasiseste logistikakavade kasutust ja edendamist; nõuab tungivalt, et komisjon avaldaks nende kavade koostamiseks soovitusel ja juhendid, mis hõlmaksid muu hulgas seda, kuidas arendada kergliikluse infrastruktuuri (jalgrattateed, jalakäijate tsoonid jne), mis on täielikult ühistranspordiga integreeritud, parandada linnaplaneerimist ja tagada regulaarsed ühendused ümbruskonna ja maapiirkondadega, võttes seejuures arvesse põhilisi kriteeriume, nagu ohutus, elanike elukvaliteet, keskkond ja majanduslik tõhusus; teeb ettepaneku, et linnatranspordi projektide rahastamine ELi poolt sõltuks niisuguste kavade olemasolust;
8. märgib, kui oluline on tagada, et linnalise liikumiskeskonna kavade sisaldaksid ka maanteeohutuse strateegiad, milles pööratakse eritähelepanu kõige kaitsetumatele liiklejatele;
9. peab ühendatud piletisüsteemi linna-, linnadevahelisel ja piirkondlikul tasandil linnalise liikumiskeskonna jaoks väga oluliseks ja nõuab tungivalt, et komisjon edendaks parimaid tavasid, lähtudes Euroopa Liidus kasutusel olevatest kavadest, ja esitaks vajaduse korral ettepaneku erimeetmete võtmiseks;
10. rõhutab, kui olulised on kättesaadav, kvaliteetne ja säästev ühistransport ning ühendveoahelad linna- ja äärelinnapiirkondadele, linnastutele ja nendega külgnevatele maapiirkondadele, et tulla toime valglinnastumisega, aga ka ebasoodsas olukorras olevatele linnajagudele ja piiratud liikumisvõimega inimestele, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama parimate tavade vahetust selles valdkonnas;
11. toetab sellega seoses meetmeid, mis edendavad ühistranspordi kõige säästvamate liikide kasutust linnas, nagu metroovõrk, trammid ja vähese CO₂ heitega sõidukid, samuti teised

tervislikud, mootorita transpordivahendid, nt jalgratas; julgustab kohalikke ja piirkondlikke asutusi uuendama oma ühissõidukite parki keskkonnahoidlikumate sõidukite ja transpordivahenditega;

12. juhib tähelepanu, et kiirete, puhaste jõelaevade kasutamine võib aidata linnatranspordi ökoloogilist jalajälge oluliselt kahandada, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ergutama parimate tavade vahetust selles vallas;
13. rõhutab, et linnapiirkonnad on oma tiheda asustuse tõttu piirkonnad, mis tekitavad kõige enam ummikuid, õhu- ja mürareostust ning mis kannatavad selle all kõige rohkem; kutsub komisjoni üles ergutama niisugustes piirkondades auto asemel ühistranspordi kasutust;
14. kutsub komisjoni üles rakendama Euroopa linnade säästvat arengut käsitlevat Leipzigi hartat ja Euroopa Parlamenti sellest regulaarselt teavitama;
15. rõhutab säästva transpordi infrastruktuuri äärmist olulisust Euroopa linnade ja piirkondade jaoks ning teeb ettepaneku, et komisjon optimeeriks olemasolevaid rahastamisallikaid ja pakuks infrastruktuuri arendamiseks uuenduslikke rahastamislahendusi, rakendades katseprojekte ja edendades selliseid võrgustikke nagu SmartCities projekt, kahjustamata seejuures ühendusi maapiirkondadega;
16. rõhutab, et ühistransporti mõjutavas investeerimis-, piletisüsteemi ja avalike teenuste poliitikas tuleks arvesse võtta ühistranspordi määravat rolli sotsiaalse ühtekuuluvuse seisukohalt, et kindlustada võrdne ligipääs tööhõivele, haridusele ja kultuurile ning hoida ära linnagetode teke;
17. palub komisjonil tagada, et kui reisijate õigusi käsitlevaid määruseid järgmine kord läbi vaadatakse, pööraks komisjon erilist tähelepanu piiratud liikumisvõimega isikute rühmadele ja vastavate elanikerühmade kaasamisele;
18. on seisukohal, et majanduskriisi tuleb kasutada võimalusena keskenduda transpordipoliitikas uuenduslikele ja ökoloogilistele transpordiliikidele ja koostalitlusvõimelistele intelligentsetele transpordisüsteemidele; sellega seoses toetab algatust Civitas ja linnapeade pakti ning palub komisjonil tagada, et mõlemad algatusi tulevikus uuendataks, et lisada meetmeid linna- ja linnadevahelise transpordi haldamise parandamiseks; toonitab, et intelligentsete transpordisüsteemide kasutamine aitab oluliselt parandada energiatõhusust, ohutust ja turvalisust transpordisektoris, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama intelligentsete transpordisüsteemide koordineeritud ja tõhus kasutuselevõtt kogu liidus tervikuna, eeskätt linnapiirkondades;
19. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles investeerima intelligentsetesse transpordisüsteemidesse, mis pakuvad mitmesuguste transpordiliikide ja liikluse juhtimisega seotud innovaatilisi teenuseid ning koordineeritumaid ja „arukamaid” transpordivõrke;
20. on veendunud, et ühtekuuluvuspoliitikal on suur mõju, kui valitakse terviklik lähenemisviis, mis hõlmab muu hulgas selliseid aspekte nagu transport, koosmodaalsus, maakasutus ja looduskaitse, kliimakaitse, müra vähendamine ja energiatõhusus;

21. rõhutab struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi potentsiaali üleeuroopalise transpordivõrgu programmi lõpuleviimisel, eriti linnapiirkondades, kuid taunib koordineerimise puudumist ühtekuuluvuspoliitika ja transpordipoliitika vahel; palub liikmesriikidel olemasolevaid vahendeid paremini kasutada; peab laiduväärseks, et puudub selgus ja teave käimasoleva projekti rakendamise kohta;
22. on seisukohal, et linnad moodustavad üleeuroopalise transpordivõrgu peamised sõlmpunktid ning – kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 170 – täidavad tähtsat rolli territoriaalses, majanduslikus ja sotsiaalses ühtekuuluvuses; palub komisjonil üleeuroopalise transpordivõrgu järgmise läbivaatamise käigus selgelt kindlaks määrata ühendused nende sõlmlinnade ja vastavate sadamate, lennujaamade ning logistikakeksuste vahel;
23. kutsub komisjoni üles kasutama transpordi infrastruktuuride ja transpordisüsteemide rahastamiseks innovaatilisi ja tõeliselt tõhusaid viise (Euroopa võlakirjad, nn kuldreegel jne) ning kordab oma nõuet suurendada üleeuroopalise transpordivõrgu eelarvet;

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	1.12.2010
Lõpphääletuse tulemus	+: 33 -: 1 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Inés Ayala Sender, Georges Bach, Izaskun Bilbao Barandica, Antonio Cancian, Michael Cramer, Christine De Veyrac, Ismail Ertug, Carlo Fidanza, Knut Fleckenstein, Mathieu Grosch, Juozas Imbrasas, Dieter-Lebrecht Koch, Werner Kuhn, Jörg Leichtfried, Eva Lichtenberger, Marian-Jean Marinescu, Hella Ranner, Vilja Savisaar-Toomast, Debora Serracchiani, Brian Simpson, Keith Taylor, Silvia-Adriana Țicău, Giommaria Uggias, Thomas Ulmer, Dominique Vlasto, Artur Zasada, Roberts Zīle
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Zigmantas Balčytis, Philip Bradbourn, Spyros Danellis, Dominique Riquet, Joachim Zeller, Janusz Władysław Zemke
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	David-Maria Sassoli

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	26.5.2011
Lõpphääletuse tulemus	+ : 36 - : 0 0 : 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	François Alfonsi, John Bufton, Alain Cadec, Salvatore Caronna, Francesco De Angelis, Tamás Deutsch, Elie Hoarau, Danuta Maria Hübner, Juozas Imbrasas, María Irigoyen Pérez, Seán Kelly, Mojca Kleva, Constanze Angela Krehl, Petru Constantin Luhan, Ramona Nicole Mănescu, Riikka Manner, Iosif Matula, Erminia Mazzoni, Jan Olbrycht, Wojciech Michał Olejniczak, Markus Pieper, Tomasz Piotr Poręba, Georgios Stavrakakis, Nuno Teixeira, Michael Theurer, Michail Tremopoulos, Lambert van Nistelrooij, Kerstin Westphal
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Karima Delli, Cornelia Ernst, Karin Kadenbach, James Nicholson, Maurice Ponga, Elisabeth Schroedter, László Surján, Patrice Tirolien, Derek Vaughan, Sabine Verheyen